

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. У статті розглянуто сутність інвестиційного клімату регіону та визначено основні показники його інвестиційної привабливості. Автором проаналізовано стан інвестиційної діяльності у Волинській області, а також визначено шляхи покращення інвестиційного клімату регіону.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат регіону, інвестиційна привабливість регіону.

Annotation. The essence of the investment climate is considered and the main indexes of investment attraction of the region are determined in the article. The condition of investment activity of Volyn region are analyzed and the means of investment's activity improving are also indicated by the author in this article.

Key words: investments, investment climate of the region, investment attraction of the region.

Вступ. Важливою проблемою більшості регіонів є залучення та використання інвестицій, які визначають динаміку фундаментальних економічних процесів відтворення, що відбуваються як на рівні народного господарства всієї країни, так і в територіальному розрізі. Якісні та кількісні характеристики інвестицій визначають виробничий потенціал регіону, ефективність його функціонування, галузеву структуру суспільного виробництва, сприяють вирішенню багатьох соціальних проблем. Ефективність інвестиційної політики залежить від того, наскільки при її формуванні враховані макроекономічні та регіональні аспекти, узгоджені та стратегічно зорієнтовані на досягнення загальних економічних результатів інтереси центру та регіону.

Постановка завдання. Сучасні умови трансформаційної економіки в Україні обумовлюють необхідність теоретичних та практичних розробок механізму інвестування як однієї із важливих структурних складових ринкових відносин. Дослідженням інвестиційного клімату України та її регіонів, а також проведенням аналізу їх інвестиційної привабливості займаються вітчизняні науковці та експерти, до яких відносяться Ю.Гохберг, Л.О.Мармуль, О.Сталінська, І.Хмарська, Т.А.Чернявська та інші. Метою нашої роботи є визначення сутності інвестиційного клімату регіону, аналіз інвестиційної діяльності на регіональному рівні, зазначення основних факторів формування інвестиційного клімату у Волинській області та напрямків вирішення проблем активізації інвестиційної діяльності у регіонах на прикладі Волинської області.

Результати. В умовах ринкової трансформації економіки України ефективна діяльність компаній та фірм, забезпечення високих темпів їх розвитку та підвищення конкурентоспроможності значною мірою визначаються рівнем стратегічного планування залучення інвестицій та їх ефективним використанням. Оскільки економічна ситуація в країні на даний час визначається фактором регіоналізації, тому важливим моментом інвестиційної політики держави є залучення інвестиційних ресурсів у регіони.

Сучасний стан розвитку національної економіки характеризується певним по-
жвавленням інвестиційного процесу. Так, у 2004 році приріст інвестицій в основний капі-
тал становив 37%, у 2005 році – 48,4%, у 2006 році приріст становив 22,9%. Така ж
ситуація склалася й у Волинській області – протягом 2004–2006 років інвестиції в
економіку регіону зросли з 1244,4 млн. грн. у 2004 році до 2409,36 млн. грн. у 2006 році
[10; 2; 4]. Одночасно зазнала змін і технологічна структура інвестицій в основний капітал
області: у 2006 році в порівнянні з 2004 роком у загальному обсязі інвестицій зросла
частка капіталовкладень в об'єкти виробничого призначення (з 42,2% у 2004 році до
76,3% у 2006 році), в нематеріальні активи (з 0,5% у 2004 році до 11,7% у 2006 році);
також покращилась галузева структура інвестування [2; 4]. Проте, незважаючи на окремі

позитивні зрушення, рівень інвестування національної економіки залишається ще досить низьким. Протягом 2002–2004 років обсяги інвестицій не перевищували 17–18% валового внутрішнього продукту, в той час, коли для стійкого економічного зростання вони повинні становити 18–20%. Варто зазначити, що позитивна тенденція склалася протягом 2005–2006 років, коли обсяги інвестицій становили в межах 21% ВВП [10].

Оскільки обсяги інвестицій як у державі, так і в регіоні значною мірою залежать від стану їх інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості, такі дані, на наш погляд, свідчать про необхідність удосконалення державної інвестиційної політики, спрямованої на покращення інвестиційного клімату та активізацію інвестиційної діяльності як в Україні, так і в її регіонах.

Інвестиційний клімат регіону являє собою важливий чинник розвитку економіки регіону. Інвестиційний клімат регіону – це комплекс політичних, соціальних, інноваційних, інфраструктурних факторів, які наявні на відповідній території та дають у своєму сумарному прояві синергічний ефект [5, 83]. У свою чергу інвестиційна привабливість регіону являє собою сукупність об'єктивних економічних, соціальних та природно-географічних властивостей регіону, що мають важливе значення для залучення інвестицій в економіку регіону. Оцінка інвестиційної привабливості регіонів дає нові можливості територіальної диверсифікації для іноземних інвесторів, підвищує гарантію ефективності інвестицій. Структурні елементи інвестиційного клімату регіону представлені на рисунку 1.

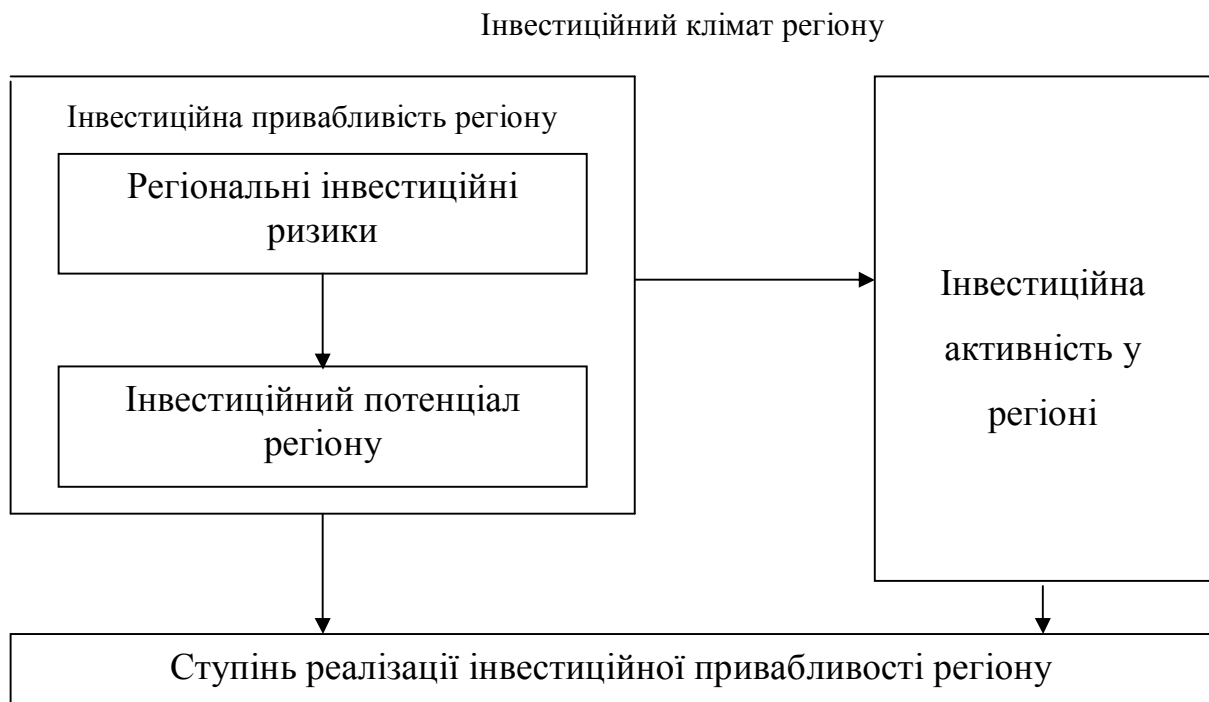

Рис.1. Елементи інвестиційного клімату регіону [7, с.161].

Загальна методика оцінки інвестиційної привабливості регіонів України передбачає їх ранжування за такими узагальнюючими показниками:

- рівень загальноекономічного розвитку регіону – за ним вивчається потенційна потреба в обсягах інвестування, можливість формування інвестиційних ресурсів за рахунок власних джерел, сукупна ємність регіонального ринку;
- рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону – вивчає можливість реалізації інвестиційних проектів;
- демографічна характеристика регіону – вивчається потенційний обсяг попиту населення на споживчі товари та послуги, а також можливість залучення кваліфікованої

робочої сили в інвестування;

- рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіону – визначається відношення місцевих органів самоуправління до розвитку ринкових реформ і створення відповідного підприємницького клімату;

- рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків – вивчається ступінь безпечності інвестицій [1, 390; 3, 76; 6, 8].

Волинська область є досить перспективним регіоном з точки зору незадіяного потенціалу економічного розвитку та інвестиційної привабливості. Зручне географічне розташування на перетині важливих торговельних потоків до країн Західної Європи, достатній рівень розвитку виробничої та соціально-побутової інфраструктури, сприятлива структура кваліфікації, низька вартість робочої сили, надання прав користування землею сприяють надходженню інвестицій в економіку Волинської області. Позитивними аспектами регіону в плані залучення інвестицій, на наш погляд, є такі:

- наявність понад 0,5 млн. кв. м. вільних виробничих площ з відповідною інфраструктурою;

- наявність достатньої освітньої бази для підготовки фахівців різного профілю;

- висока якість трудових ресурсів у плані освіти і кваліфікації, сприятлива вікова структура, відносно низька вартість робочої сили;

- наявність організацій, які сприяють залученню інвестицій та мають досвід роботи з інвесторами;

- наявність закладів, які забезпечують життєдіяльність підприємств – банків, кредитних спілок, аудиторських та консультаційних фірм та інших;

- розвинута телекомунікаційна мережа;

- наявність готельного господарства та туристично-рекреаційних закладів.

Серед пріоритетних галузей залучення інвестицій у Волинській області відповідно до природно-географічних та соціально-економічних умов ведення господарства та вимог ринку можна виділити такі: харчова та переробна, машинобудівна та приладобудівна промисловості, технічне переоснащення яких потребує чималих капіталовкладень; деревообробна та лісова, в якій існує можливість створення завершеного циклу виробництва; легка та хімічна промисловості. Не менш необхідними є також інвестиційні вкладення в туристично-рекреаційний комплекс та соціальну інфраструктуру. Перспективним в області є також розробка найбільшого в Україні родовища міди “Жиричі”, прогнозовані запаси сировини якого складають 7 млн. тонн [8].

Протягом 2002–2005 років інвестиції в основний капітал у Волинській області зросли на 441,1 млн. грн. та становили на 01.01.2006 року 1185,6 млн. грн. Позитивним в інвестиційній діяльності регіону є також зростання обсягів інвестицій в розрахунку на одного жителя області з 263,6 грн. у 2000 році до 1774,6 грн. у 2006 році. За цим показником Волинська область посідає 14 місце в державі. Найбільші обсяги інвестицій протягом 2000–2005 років надійшли у Володимир-Волинський, Луцький, Ковельський райони, а також у міста Луцьк та Нововолинськ [10].

Важливими є також іноземні інвестиції у Волинській області. Так, протягом 1993–2005 років економічний комплекс Волині одержав іноземні капіталовкладення на суму, яка перевищує 114,00 млн. дол. США. Інвестиції надійшли з 29 країн світу. Основними країнами-інвесторами економіки області є Польща – 83 млн. дол., Велика Британія – 51,9 млн. дол., Кіпр – 20 млн. дол., Швеція – 16,5 млн. дол., Швейцарія – 11,1 млн. дол., Канада – 7 млн. дол., Словаччина – 5,9 млн. дол., Австрія – 5,3 млн. дол., Німеччина – 4 млн. дол. та інші. Прикладами успішної реалізації інвестиційних проектів з участю іноземного капіталу, що мають значний вплив на розвиток економіки регіону, є відкриті акціонерні товариства “Луцький підшипниковий завод”, ВАТ “Луцький автомобільний завод”, СП “Вест-Україна”, “Даймлер Крайслер АГ” та інші [9].

Отже, зважаючи на наявний інвестиційний потенціал, Волинська область загалом є регіоном, привабливим для інвесторів. Проте інвестиційні можливості Волинської області

сьогодні використовуються недостатньо. На область припадає лише 1,4% від загального обсягу інвестицій, що вкладені в економіку України. За цим показником область у 2005 році посідає 17 місце серед усіх регіонів України. Варто також зазначити, що не принесло економічної вигоди для області й існування на її території спеціальної економічної зони “Інтерпорт Ковель”, оскільки у ній до цього часу не реалізовано жодного інвестиційного проекту [8]. Ми вважаємо, що така ситуація зумовлена державною політикою у сфері інвестування, а також регіональною інвестиційною політикою.

Висновки. Аналіз надходження інвестицій у Волинській області свідчить про те, що держава ще не створила належних умов для здійснення інвестиційної діяльності у необхідних обсягах. На наш погляд, для покращення інвестиційної активності у Волинській області важливим є вирішення комплексу проблем щодо стимулювання та регулювання інвестиційної діяльності з боку держави, ресурсного забезпечення процесів реалізації виробничого потенціалу, підтримки ефективності інноваційних процесів за посередництвом системи фінансового регулювання, активізації кредитної, амортизаційної та податкової політики, удосконалення правового забезпечення інвестиційної діяльності в Україні, законодавчого визначення прав на землю, перегляду та спрощення податкового законодавства, мобілізації вільних коштів підприємств та населення на інвестиційні потреби шляхом підвищення відсоткових ставок по депозитах, розвитку інфраструктури. Крім того, важливим моментом є розробка на підставі інвестиційної стратегії регіону регіональної інвестиційної політики. Мобілізація всіх джерел інвестицій у Волинську область необхідна для подальшого її економічного розвитку.

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2005. – 656 с.
2. Інвестиційна та будівельна діяльність в області: Статистичний збірник. – Головне управління статистики у Волинській області. – Луцьк, 2006.
3. Інвестування: Навчальний посібник / Під заг. ред. докт. екон. наук, професора В.М.Гриньової. – Х.: ВД “Інжек”, 2003. – 320 с.
4. Капітальні інвестиції за 2006 рік: Статистичний бюлетень. – Головне управління статистики у Волинській області. – Луцьк, 2007.
5. Мармуль Л.О., Чернявська Т.А. Нові методичні підходи до аналізу інвестиційної привабливості регіонів // Вісник економічної науки України. – 2005. – № 1. – С.83.
6. Пересада А.А. та ін. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А.А.Пересада, О.О.Смірнова, С.В.Онiкiєнко, О.О.Ляхова. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.
7. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 292 с.
8. <http://www.ekonomika.voladm.gov.ua>.
9. <http://www.mfa.gov.ua>.
10. <http://www.ukrstat.gov.ua>.